

LÄHEISYYS ON TÄRKEÄ

ÄLYLAARI

Aivoille ahkeraa ajattelemista

Älylaari, aivoille ahkeraa ajattelemista
– ohjaajan CD opas viriketoimintaan

Forssan Seudun MUISTI ry

Muistioireisten hoitoketjun kehittämishanke

Puh. 040 5918800
yhdistys@forssanseudunmuisti.fi
www.forssanseudunmuisti.fi

Forssan seudun MUISTI ry:llä oli 2007-2009 ray:n rahoittama muistioireisten hoitoketjun kehittämishanke. Hankkeen yhtenä tavoitteena oli kehittää kuntouttavien virikekerhojen toimintamallia osaksi toimivaa muistisairaiden hoitoketjua Forssan seudulla. Tämä viriketoiminnan ohjaajan CD on yksi hankkeen tuotoksista.

Virikeoppaan materiaali on kehitetty Forssan Seudun MUISTI ry:n järjestämissä virikekerhoissa sekä Forssan kaupungin ryhmäkoti Neliapilassa, jossa oli kymmenen kerran muistikerhojen kokeilu kehittämishankkeen aikana. CD ohjaajan opas soveltuu sekä vasta-alkajille, mutta myös jo kokeneemmille toiminnan ohjaajille.

Opas sisältää vanhoja ja uudempia materiaaleja, joita on muokattu erilaisia ryhmiä ajatellen. Materiaali on suunniteltu siltä pohjalta, että lähes jokaisesta aihealueesta löytyy vaikeampia ja helpompia vaihtoehtoja. Tehtävien ohjeistuksesta löytyy vinkkejä tehtävän helpottamiseksi tai vaikeuttamiseksi.

Lisäksi on joitakin osioita, jotka ovat osalle vaikeita, mutta tehtävät saattavat silti tarjota heille oivaltamisen iloa, kun niitä yhdessä pohditaan ryhmässä. Materiaalia on valmiiksi muokattu esim. isotekstiseksi tai jaoteltu pienempiin osiin, jolloin ryhmän ohjaaja voi valita oppaasta tarvitsemansa sivut ja tulostaa ne käyttöönsä.

Tavoitteena oli, että tekstiä ei enää ohjaajan tarvitsisi muokata ryhmälleen sopivaksi. Joissakin osioissa kannattaa ennakkoon joko laminoida tai päällystää kontaktimuovilla tehtäväkortteja, jolloin saadaan kestäväää ja pyyhittäväää materiaalia. Päällystettäessä kannattaisi käyttää mattapintaista muovia tai laminointitaskua jolloin kortit eivät kiiltäisi ja aiheuttaisi näin heijastusongelmia.

Tehtäväosiot aukeavat linkeistä jotka löytyvät tehtävien nimistä.

Linkkien tiedostot ovat PDF- muodossa ja tarvittaessa ilmaisen ohjelman saa osoitteesta:

<http://get.adobe.com/fi/reader/>.

Älylaari, aivoille ahkeraa ajattelemista CD -opas sisältää seuraavat osiot:

Kirjainyhdistelmiä: Ne ovat joka ryhmälle sopivia tehtäviä, joita voidaan toteuttaa useammalla tavalla.

Jokamiehen onnenpyörä: Vaatii ohjaajalta ennakkovalmisteluja. Koska ryhmäläiset voivat osallistua siihen arvaamalla eikä tehtävä vaadi tietoa.

Keskustelukortit: Keskustelukortit ovat mainio ryhmän tutustuttamistehtävä. Kortit toimivat myös keskustelun virittäjinä.

Ammattikortit: Kortteja voi käyttää pantomiini -esityksiin ja keskustelun pohjana.

Kirjainlauta: Kirjainlauta saattaa olla joillekin vanhemmille ohjaajille tuttu Kingo- kirjainlautana. Kirjainlauta on helppotekoinen ja sen pyörittäminen tuo ryhmään myös pientä liikettä.

Alkukirjaimet lauseessa: Tässä tehtävässä muodostetaan lauseita.

Kirjaimet ja tavut sekaisin: Monipuolinen tehtäväosio, jossa on paljon vaihtoehtoja. Helppo soveltaa monentasoisille ryhmille.

Tarina tietovisa: Tämä osio antaa muutaman valmiin pohjan, joiden mukaan samanlaisia tehtäviä on helppo ideoida lisää.

Pikatutkinto: Tämä osio edustaa tietovisoja.

Aukollisia sanoja, paikkakuntia aukollisena ja **aukollisia joulusanoja**: Nämä tehtävät soveltuvat lähes kaikille ryhmille. Kokeilun aikana huomattiin, että osallistumiskynnys parani, kun tehtävä tuli tutummaksi. Tehtävät vaativat toistamista ja säännöllistä käyttämistä sujuvuuden lisäämiseksi. Kannattaa miettiä onko tehtävä ryhmäläisille aivan uusi sekä ohjeistuksen kattavuus. Toisella tai kolmannella kerralla tilanne voi olla aivan erilainen.

Kasvisanapalapeli, linnut-sanapalapeli, paikkakuntia Suomessa – sanapalapeli, ruokia ja juomia –sanapalapeli, valtiot ja pääkaupungit –sanapalapeli, sananlaskupalapeli: Sanapalapelit toimivat kaikki samalla idealla, sana on jaettu tavuihin ja sanojen määrää vaihtelemalla voidaan vaikeusasteeseen vaikuttaa.

Aukkoja tarinassa ja samalla sanalla monta käyttöä: Nämä tehtävät on ideoitu Ritva-Liisa Harjumaan kirjan Ah Matti, olet ahmatti tekstin pohjalta.

Samat sanat ja sama sana: Nämä tehtävät ovat tekstillisesti melko suoria lainauksia Ritva-Liisa Harjumaan Ah Matti, olet ahmatti -kirjan tekstistä. Niistä on muokattu tehtäviä, jotka ovat haastavia. Vaikka ryhmäläiset eivät osaisi ratkoa tehtäviä, ne tarjoavat kuitenkin oivaltamisen iloa sanaleikeistä heidän kuullessaan vastauksen.

Eläimet piilossa, **kalat kadoksissa**, **kasvit piilossa** ja **kaupungit kadoksissa**: Nämä ovat lainattu Kirsti Koivulan kirjoista. Kannattaa aloittaa eläimet piilossa osasta, joka on ehkä helpoin.

Kätketyt joululaulut: Nämä on ideoitu äskeisten tehtävien pohjalta. Tehtävä on melko helppo, koska etsittävät sanat ovat kokonaisina ja aihealue on tuttu kaikille.

Sana väliin, **sanaliitot**, **yhdyssanan puolikkaita**: Kaikki nämä tehtävät liittyvät yhdyssanoihin. Helpoin osio on yhdyssanan puolikkaita.

Tehtäviä on ideoinut hankkeen työntekijä, virikeohjaaja Tiina Vieraankivi. CD:n sisältöä on kehitetty Mikkelin aikuiskoulutuskeskuksen aikuisten virikeohjuksen koulutusryhmässä. Hankevastaavana toimi sh (amk) Päivi Jussila.

Lisätietoja cd:stä saa:
yhdistys@forssanseudunmuisti.fi
tai Päivi Jussila
puh. 040 5918800 tai 040 5282291

Mukavaa yhdessäoloa viriketoiminnassa!

Kiitos, että hankit yhdistykseltämme
tämän tuotteen.

Myyntituotto käytetään yhdistystoimintaamme.